

KAJ SMO?

Pred nedavnim sem čital v nekem velikem buenosaireskem dnevniku na slednja mala oglasa: "Matrimonio aust. de Alta Italia se busca para estancia" in "Mucama triestina austr. se busca, sueldo...".

Kdor je količak podkovan v teh zadevah, ve, da iščejo slovenski zakonski par, brez otrok, in pa slovensko služkinjo. Žalostno, a neizpodbitno dejstvo je, da smo primorski Slovenci znani v Buenos Airesu in v Argentini sploh kot "austriacos", "triestinos", "gente de Alta Italia" — ne poznajo nas pa za ono kar smo; za Jugoslovane, ki so proti lastni volji bili po vojni izročeni, na milost in nemilost, Italiji.

Kdo je kriv, da je temu tako?

Naslednji slučaj, ki ni prvi, na katerega sem naletel, nam daje jasen, a žalosten odgovor na zgornje vprašanje:

Na delu sem se seznanil z mladencem. Dva dni sva se že pogovarjala v katehizaciji. Po izgovorjavi se mi je zdelo, da mora fant pripadati istemu narodu, kakor jaz.

Vprašam ga: "De qué nacionalidad es usted?"

Odvrne mi, da je Avstrijec. Nagovorim ga po nemško, pa je začel buljiti vame; niti besedice ni razumel.

"Kako, da ste Avstrijec, pa da nemškega ne znate; mar ste že dolgo tu, da ste svoj jezik popolnoma pozabili?" — sem začel spet poizvedovati v katehizaciji.

Očemočen in ves v zadregi mi pove, da ni iz Avstrije, marveč iz Italije, a da tudi italijanski jezik prav malo pozna. Kmalu se je potrdilo moje uvertno mnenje: fant je Slovenec iz Italije!

Pa nešteto drugih primerov bi lahko še navedel. Ali se vam ni nikoli pripetilo, da ste šli iskat vaščana v "conventillo", pa so vam odgovorili: "Aquí no vive ningún yugoeslavo ni esloveno, pero hay una familia austriaca?"

Dragi moji, kdo je kriv, da nas ne poznajo za tisto, kar v resnici smo?

Ali ni smešno, da ne rečem naravnost žalostno in sramotno, da nam Slovencem iz Primorja, dela preglavice, če nas Argentinec vpraša po narodnosti? Kaj boš zgubil, če mu lepo poveš, da si Slovenec — oziroma (da te bo bolj razumel) Jugoslovane iz Italije? Koristil boš s tem svojemu rojaku, ker bodo videli, da si delaven in pošten ter bodo sklepali, da so takšni tudi tvoji rojaki, in ne boš delal reklame Avstrijcem in Italijanom!

Nam nikakor ni treba, da bi se sramovali svoje narodnosti; v svoji ognjeni večini so naši izseljenci marljivi, zdravi in poštteni, kakor vsi Slovani. Prav redkokdaj najdete pravo slovensko ime v policijski kroniki tega vele mesta.

Zato povejmo, Primorci, vsakemu s ponosom, da smo del onega junaškega, zdravega in žilavega jugoslovanskega naroda, kateri je stoletja kljuboval Turkom in ki tudi ni klonil v okovih Avstro-ogrske monarhije! Povejmo vsakemu, da spadamo k onemu delu jugoslovanskega naroda, ki so ga spravili pod Italijo, katerega nekritičansko zatira in preganja, ter da smo vprav radi tega preganjanja morali iti po svet! A povejmo mu tudi, da prenašamo težki jarem suženstva s trdnim prepričanjem, da se bomo otresali tudi tega jarma ter se končno združili s svobodnim delom jugoslovanskega naroda, h kateremu pripadamo po božji in človeški pravici.

Sram pa naj bo vsakega našega človeka, ki se boji povedati, kaj je!

GORJAN.

Mussolini pošilja čete v Afriko

Večji oddelki fašistične milice in vojaštva so se že odpeljali v Eritrejo - Vsak dan bolj izgleda, da Italija ne namerava mirnim potom razrešiti svojega spora z Abesinijo

To je že stara reč, da vsaka mobilizacija, tudi delna, stane precejšnje denarje. Dejstvo, da se je Italija, vkljub slabemu stanju njenih financ, odločila mobilizirati znatno število rezervnih vojakov ter milicnikov in jih opremiti z vsem potrebnim za vojskovanje v kolonijah, kaže, da rimska vlada ni hotela Abesincev samo prestrašiti, marveč da goji napram njim vse bolj junaške namene.

Prvi oddelki vojske, ki naj bi operirali v Afriki, so bili že poslani v Eritrejo in z njimi je bilo je bilo vkrancanega veliko vojnega materiala. Prve milicijske čete, ki so odpotovale, je pozdravil in z junaškim govorom vzpozdil sam Mussolini. Naglasil je, da je Italija ukrenila vse potrebno, da si v slučaju oboroženega spopada zagotovi zmago.

Vlada je že vse pripravila, da se mobilizacija v najkrajšem času lahko razširi, če bi se pokazala potreba. Medtem se pa med ljudstvom neti navdušenje in mržnja do Abesincev. Fašistični listi poročajo o novih abesinskih napadih proti italijanskim kolonialnim četam in seveda pravijo, da mora Italija "napraviti red".

Vrhovni obrambni svet je objavil posebno izjavo, v kateri zagotavlja, da razpolaga Italija z dovolj živeža, municije in drugimi pripravami za slučaj vojne ter da se narod sme po polnopravni zvestosti na svoje lastne moči.

Samozavest bo po vsej priliki glavni povzročitelj oboroženega konflikta, če do takšnega konflikta pride, kar je že skoro več ko verjetno.

Italijani nikakor ne računajo z možnostjo, da bi se utegnil morda ponoviti slučaj Adu iz leta 1896, ko je Ras Alula, povolnik abesinske vojske, prenehal italijansko ekspedicijsko vojsko pod vodstvom generala

šati glavnega komandanta. Junaštvo in samozavest italijanske vojske sta bila s tem rešena, kakor so ju "rešili" tudi ob kobaridskem polomu s tem, da so krivdo pripisali generalu Cadornu.

Res je, da se Abesinija, kar se vojne pripravljenosti tiče, ne more primerjati z Italijo. Res pa je tudi, da sedanja Abesinija, kar se vojne moči in sposobnosti tiče, ni več takšna, kakor Abesinija iz leta 1896.

Zato se Italijani najbrž precej varajo, ko govorijo o "policijski ekspediciji" in spominjajo te njihove besede na izjavo samozvestnih avstrijskih generalov, ki so ob izbruhu svetovne vojne govorili o "štirinajst-dnevnem kazenskem pohodu" proti Srbiji.

Ni mogoče predvidevati, ali bi italijanska vojna akcija proti Abesiniji utegnila imeti kakšne hujše mednarodne komplikacije. Izključeno pa to ni, ker imajo v Abesiniji svoje interese še tri druge velike vlasti: Anglija, Francija in Japonska.

Dvoje Nemk obglavljenih

V terek so v Berlinu izvršili najhujšo obsodbo, ki jo je od Hitlerje ustanovljeno ljudsko sodišče izrekli proti dvema mladima aristokratinja: Aniti pl. Berg, razporečeni von Falkenhayn, in Renati von Natzi.

Zgodba o tej vohunski aferi je tako zapletena, kakor vsebina zanimivega romana. Zenski sta bili namreč padli v mrežo elegantnega poljskega barona Jurija pl. Sosnowskega, bivšega oficirja avstrijskega generalnega štaba, ki se je bil po vojni lotil nevarnega posla: vohunil je v Nemčiji ter izdajal njene vojaške skrivnosti poljskim.

Ta plemič je živel razkošno in je bil zelo prikupen. Zahajal je v najbolj imenitno berlinsko družbo, v kateri si je kmalu nabral mnogo ženskega znanja. Ena izmed žensk, ki so se vanj zagledale, je bila tudi mladenka Renata von Natzi, ki je bila pri vojnem ministrstvu in je imela večkrat v rokah zaupne papirje in načrte nemškega generalnega štaba.

V špijsko afero je bilo zapletenih še več oseb: mlada in bogata baronica von Berg, žena uglednega inženjerja, ki je zaradi simpatičnega poljskega plemiča zapustila svojega moža; mladenka Irena von Jena, ki je bila tudi zaposlena pri vojnem ministrstvu, poleg tega pa še dva moška, katerih naklonjenost si je znal Sosnowski zagotoviti z denarjem.

Vse je šlo prav, dokler niso oblasti na vprav nenavaden način prišle vohu na sled. Irena von Jena (katero je sodišče obsodilo na do smrti ječo) je nekega dne prišla domov v razkošnem kočniku. Mati je začela poizvedovati, odkod toliko denarja za tak kočnik, pa se je dekle zlagalo, da so ji močno zvišali plačo ter da dela tudi preko urnika. Mati je uporabila prvo priliko, da se je šla zahvaliti šefu svoje hiške za povisek in velikodušnost. Mož pa seveda o tem ni nič vedel; začel je takoj sumiti, uradno je prav trdo prijel, dokler ni vsega izpovedala: prepise najbolj zanimivih dokumentov je dekle izročilo Sosnowskemu. Ves je prišel na dan. Policija je vohune pozaprla in zadelo jih je stroga kazen.

Anglesko vojno letalo "Singapore", ki se je bilo dvignilo v Neaplju za let proti Malti, se je v bližini Messine zaletelo v skalo ter se razbilo. Nesrečo, pri kateri je devet angleških oficirjev zgubilo življenje, je povzročila gosta megla.

V zvezi s to nesrečo sta se pri Upravnem ministru, na Angleškem, vrgli iz letala dve tragično umrli dveh letalcev, hčerki ameriškega generalnega konzula v Neoplju Ivana in Elizabetha Dubois.

Važne izjave kneza Pavla

Nekemu novinarju je izjavil knez Pevle te dni sledeče:

"Če bo narod mirno počakal do maja meseca, bodo vse stranke imele priliko, da se udeležijo docela za vse enakopravnih volitev. Jugoslovanska vlada ni več odvisna od volje in nevolje dveh ali treh oseb. Če bo narod složen in močan, bodo vsi imeli enake možnosti, da sodelujejo v vladi. Vprav zaradi tega je regentski svet pristal na nove volitve, ki se bodo vršile v maju. Prepričan sem, da se bodo Hrvati in Slovenci uverili, da bodo svobodni in, če ostanejo združeni s Srbi, nikakor pa ne, če se skušajo ločiti od države ter se morda priključiti kakšni drugi."

BARTHOUOVA OPOROKA

Minister Barthou, ki je bil postal žrtev marseilleskega atentata, je zapustil oporočko, v kateri je zapustil vse svoje premoženje, kakšnih 300.000 frankov, francoski Akademiji.

Boji pri Villa Montes

Vojna med Paraguayem in Bolivijo vstopa v odločilno fazo. Sovražni vojski si stojita nasproti pri zadnji veliki bolivijski utrdbi Villa Montes. Po mnenju vojnih izvedencev se bo tu končno odločila chacovska vojna, v kolikor se že ni v korist Paraguajcev.

Paraguayska ofenziva se je že pričela. Prve napade so Bolivijci sicer zadržali, a njihovi sovražniki niso odnehal, dokler si niso v četrtek zagotovili pomembno zmago. Zasedli so nekatere utrdbе, ki spadajo k obrambnemu sistemu Villa Montes ter so zaplenili mnogo vojnega materiala in za jeli veliko ujetnikov. Paraguaysko poročilo pravi, da je v tej bitki padlo preko 400 Bolivijcev.

Zveza narodov je začela izvajati pritisk na Paraguay z namenom, da bi vlado v Asuncionu prisilila, da sprejme predloge za premirje in začetek mirovnih pogajanj. Sprčo sedanjih znakov nikakor ni verjetno, da bi Paraguay pristal na predloge ženevske organizacije, ampak se vedno bolj širi mnenje, da bo iztopil iz Zveze narod.

Izgredi v Slavonskem Brodu

Glasom poročil, ki se niso potrjena in si delna tudi nasprotujejo, je prišlo pretekle dni do resnih spopadov med seljaki in orožništvom v Bosanskem Brodu. Kmete je baje razburilo, ker so orožniki odvedli nekatere kmete, ki so se uprli davčnim izterjevalcem. Seljaki so prišli pred jetnišnico ter so zahtevali, naj aretirance izpušče. Tu je prišlo do spopada, v katerem je bilo baje 13 oseb ubitih.

Po neki drugi verziji je kmete nahajal neki duhovnik, kateremu ni bilo prav, da so v šolah napisali v latinici in cirilici in ki je pozneje skušal pobegniti, a so ga oblasti prijele.

Oblasti so takoj uvedle preiskavo in v Bosanski Brod so prišli tudi nekateri člani vlade, da pomirijo ljudi.

V Addis Abebaju, glavnem mestu Abesinije, se je na svečan način in princeza otvoril parlament

Bratierija. Kakor ob drugih prilikah, in kakor tudi za časa svetovne vojne, ob polomu pri Kobaridu, Italijani svojega poraza pri Adui nikakor niso hoteli pripisati junaštvu in sposobnosti nasprotnikov, marveč so zvrnili vso krivdo na dva generala: Albertoneja in Dobormido. Ona dva, da sta zakrivila poraz, ker da nista hotela poslu-

šati glavnega komandanta. Junaštvo in samozavest italijanske vojske sta bila s tem rešena, kakor so ju "rešili" tudi ob kobaridskem polomu s tem, da so krivdo pripisali generalu Cadornu.

Res je, da se Abesinija, kar se vojne pripravljenosti tiče, ne more primerjati z Italijo. Res pa je tudi, da sedanja Abesinija, kar se vojne moči in sposobnosti tiče, ni več takšna, kakor Abesinija iz leta 1896.

Zato se Italijani najbrž precej varajo, ko govorijo o "policijski ekspediciji" in spominjajo te njihove besede na izjavo samozvestnih avstrijskih generalov, ki so ob izbruhu svetovne vojne govorili o "štirinajst-dnevnem kazenskem pohodu" proti Srbiji.

Ni mogoče predvidevati, ali bi italijanska vojna akcija proti Abesiniji utegnila imeti kakšne hujše mednarodne komplikacije. Izključeno pa to ni, ker imajo v Abesiniji svoje interese še tri druge velike vlasti: Anglija, Francija in Japonska.

Dvoje Nemk obglavljenih

V terek so v Berlinu izvršili najhujšo obsodbo, ki jo je od Hitlerje ustanovljeno ljudsko sodišče izrekli proti dvema mladima aristokratinja: Aniti pl. Berg, razporečeni von Falkenhayn, in Renati von Natzi.

Zgodba o tej vohunski aferi je tako zapletena, kakor vsebina zanimivega romana. Zenski sta bili namreč padli v mrežo elegantnega poljskega barona Jurija pl. Sosnowskega, bivšega oficirja avstrijskega generalnega štaba, ki se je bil po vojni lotil nevarnega posla: vohunil je v Nemčiji ter izdajal njene vojaške skrivnosti poljskim.

Ta plemič je živel razkošno in je bil zelo prikupen. Zahajal je v najbolj imenitno berlinsko družbo, v kateri si je kmalu nabral mnogo ženskega znanja. Ena izmed žensk, ki so se vanj zagledale, je bila tudi mladenka Renata von Natzi, ki je bila pri vojnem ministrstvu in je imela večkrat v rokah zaupne papirje in načrte nemškega generalnega štaba.

V špijsko afero je bilo zapletenih še več oseb: mlada in bogata baronica von Berg, žena uglednega inženjerja, ki je zaradi simpatičnega poljskega plemiča zapustila svojega moža; mladenka Irena von Jena, ki je bila tudi zaposlena pri vojnem ministrstvu, poleg tega pa še dva moška, katerih naklonjenost si je znal Sosnowski zagotoviti z denarjem.

Vse je šlo prav, dokler niso oblasti na vprav nenavaden način prišle vohu na sled. Irena von Jena (katero je sodišče obsodilo na do smrti ječo) je nekega dne prišla domov v razkošnem kočniku. Mati je začela poizvedovati, odkod toliko denarja za tak kočnik, pa se je dekle zlagalo, da so ji močno zvišali plačo ter da dela tudi preko urnika. Mati je uporabila prvo priliko, da se je šla zahvaliti šefu svoje hiške za povisek in velikodušnost. Mož pa seveda o tem ni nič vedel; začel je takoj sumiti, uradno je prav trdo prijel, dokler ni vsega izpovedala: prepise najbolj zanimivih dokumentov je dekle izročilo Sosnowskemu. Ves je prišel na dan. Policija je vohune pozaprla in zadelo jih je stroga kazen.

Anglesko vojno letalo "Singapore", ki se je bilo dvignilo v Neaplju za let proti Malti, se je v bližini Messine zaletelo v skalo ter se razbilo. Nesrečo, pri kateri je devet angleških oficirjev zgubilo življenje, je povzročila gosta megla.

V zvezi s to nesrečo sta se pri Upravnem ministru, na Angleškem, vrgli iz letala dve tragično umrli dveh letalcev, hčerki ameriškega generalnega konzula v Neoplju Ivana in Elizabetha Dubois.

Argentinska združna zakonodaja

V slučaju likvidacije mora zadruga takoj ustaviti vsako nadaljnje poslovanje in vodstvo mora takoj javiti Registru zadrevni sklep občnega zbora ter predložiti vse potrebne dokumente, ki utemeljujejo likvidacijo.

Vsako spremembo naslova mora vodstvo zadruga javiti Registru tekom 15 dni; v nasprotnem slučaju do bi policija nalog, da ugotovi, kam se je zadruga preselila.

Uradnim nadzornikom je strogo zabranjeno izdati poslovne tajnosti zadruga; inšpektor, ki je član zadruga, ne more uradno pregledovati njenega poslovanja.

Tekom 15 dni po odobritvi na občnem zboru mora zadruga predložiti Registru pa dva izvoda bilance ter račun dobička in izgube. Vse listine morajo biti opremljene z društvenim pečatom ter podpisane od pooblaščenih odbornikov in knjigovodje.

Posebni podatni zakon, ki ima štev. 11.380 in je bil sprejet 5. oktobra 1923, pooblašča Državno banko, da daje za drugim kreditu po zelo ugodnih pogojih. Omembe vredno je, da je bil ta zakon sprejet čez dva meseca in pol pred splošnim združnim zakonom ter prav za prav dovoljeval kredite ustanovam, ki po zakonu še obstojale niso.

Določbe tega zakona so v vseh pogledih zelo liberalne.

Državna banka (Banco de la Nación Argentina) je pooblaščen dovoljevati zadrugam posebna posojila, z amortizacijo ali brez nje, in sicer za roke od najmanj 6 mesecev. Posojila se dovoljujejo pred vsem za gradnjo fitnih skladišč in elevatorjev, za instalacijo zadržnih mlekarin ter drugih naprav za industrializacijo domačih pridelkov.

Prav tako se dovoljujejo krediti za nakup zemlje, ki se razdeli med člane za obdelavo in za gradnjo kmetijskih stavb. Posojilo se dovoli kvečjemu do višine 80 od sto taksaške vrednosti zemljišča ali zgradbe in banka jna pravico izročiti posojilo v obrokih, postopoma, kakor napreduje gradnja.

Zakon določa, da bo vlada preskrbela od železniških družb brezplačen odstop zemljišča za žitnice in elevatorje, ki bi se zgradili na železniških postajah.

Zadruga so po tem zakonu oproščene sledečih davkov:

a) kolekovanega papirja za ustavno listino, za priznanje in za registriranje zadruga;

b) vseh davkov na vrednost zgradb in poslopij;

c) vsakega "patenta", razen onih za alkoholne pijače, tobaka in igralne karte.

Iz navedenega je razvidno, da ima zadrugništvo v argentinski zakonodaji zelo privilegirano stališče; zakonski predpisi mu nudijo vse predpogoje za velik razmah.

(Po predav. g. J. Novinca)

Važna razsodba ameriškega vrhovnega sodišča

Ena izmed glavnih točk Rooseveltove obnovitvenega programa je bilo razvrednotenje dolarja in s tem razvrednotenjem je bila v zvezi zakonska določba, da se razveljavi takozvana "zlata klavzula" v vseh obveznicah. Proti temu zakonu so nekateri začeli pravdo in so dokazovali, da je zakon protiustaven. Stvar je prišla pred vrhovno sodišče, kjer se je precej časa zavlačevala tako, da je bila washingtonska vlada že v hudih skrbih. Za vlado nepovoljna razsodba bi bila popolnoma prekržila vse Rooseveltove načrte ter bi bila povzročila veliko zmedo ne samo v gospodarstvu Zedinjenih držav, marveč tudi pri drugih narodih.

Vprašanje pa se je rešilo povoljno. Vrhovno sodišče je izjavilo, da sme kongres odobriti tudi takšen zakon.

Razsodba je širša javnost pozdravila z velikim navdušenjem in so se radi nje počivile operacije na vseh večjih svetovnih borzah.

ARGENTINSKE VESTI

Strašen požar v Rosariu

V ponedeljek popoldne, nekako ob 14. uri, je bilo slišati v Rosariju silen pok, kateremu je sledilo nekakšno šumenje. Sprva so ljudje mislili, da je spet eksplodirala močnejša bomba, kajti tudi to se dogaja zadnje čase ne samo v Buenos Airesu, marveč tudi v Rosariu.

Kmalu pa se je razvedelo po mestu, da je nastala v žitnem skladišču "Victoria" velika eksplozija, katera je povzročila požar, ki se je z veliko naglico začel širiti. Trije oddelki požarne brambе so bili takoj na mestu, a ni se jim posrečilo takoj zajeziti požar. Veliki "galpón" so plameni popolnoma upepelili in požar se je razširil tudi na tovorni vlak, naložen s pšenico. Dvanajst vagonov je bilo kmalu v plamenih.

Ko je izbruhnil požar, je bilo v "galponu" zaposlenih mnogo delavcev, med njimi tudi precej žensk in otrok. Med osebje je nastala evedba strasna panika; staro in mlado je bežalo na vse strani. Najbrž je tudi tej zmedji treba pripisovati, da je nesreča zahtevala več človeških žrtev, katerih natančno število pa doslej še niso mogli ugotoviti. Doslej je ugotovljeno, da je pet mrtvih in 53 ranjenih. Nekaj delavcev je pa poskakalo v vodo in domnevajo, da je kateri izmed njih utonil. Odigrali so se pretresljivi prizori. Neki delavec, kateremu so bili plameni popolnoma sevrkli kožo, tako da je bil en sam kup živega mesa, je v strašnih mukah rjovel, naj se ga usmilijo ter naj ga ustrele. — Črez nekaj časa pa je njegovo prošnjo uslišala smrt.

Domnevajo, da je požar nastal radi eksplozije pri sušilnih strojih, kateri pa trde, da se gre za atentat ter da je nesrečo povzročila bomba. Policija je uvedla preiskavo. Materialne škode je približno dva milijona pesov.

Ogenj na petrolejski ladji

V soboto popoldne je nastal na petrolejski ladji "Aristobulo del Valle", radi eksplozije, požar, katerega so po velikih naporih pogasili. Nesreča pa je zahtevala človeške žrtve: en delavec je našel smrt v plamenih, drugi je težko ranjen, tretjega pa pogrešajo.

Obmevi nesrečne vožnje

Mornariška prefektura je izročila prejšnje dni zveznemu sodišču protokol o pogrešani ribiški ladji "Cachalote". Ladjo smatrajo uradno za izgubljeno in posadko, ki je štela 16 mož, za mrtvo. Kakor znano, je bil med posadko tudi neki Jugoslovian.

PRIHODNJA ŠTEVILKA "NOVEGA LISTA"

izide, ker je v marcu pet sobot, dne 9. marca. Prosimo cenj. naročnike, da prihodnjo soboto lista ne reklamirajo!

Letalska nesreča

V pristavišču Belgrano je padlo pretekli petek v vodo vojno letalo, v katerem sta se nahajala fregatni poročnik A. Goffre, letalski narednik Gustavo van de Genache in podčastnik R. Pérez. Prva dva sta zgubila življenje, tretji pa je bil težko ranjen. Vzroka nesreče doslej še niso mogli pojasniti.

Streljanje v skrivni igralnici

V Seis de Setiembre je že dalj časa poslovala tajna igralnica, kjer so nekateri sleparji skupili lahkomišelnih ljudi, ki so tja hodili iskat srečo. V ponedeljek ponoči je med igralci nastal prepir, tekom katerega so pokali tudi revolverji. Tri osebe so bile ubite in več drugih je bilo ranjenih. Ker so hazardne igre prepovedane, so mnogi ranjenci, povečini iz Buenos Airesa, pobegnili, da bi ne imeli posla s policijo. Policija je izvršila že mnogo aretacij in vodi preiskavo. Kar si ni moglo misliti, da bi igralnica, kjer se je zbiralo več sto oseb, mogla poslovati brez vednosti policijskih oblasti, je bil tamošnji komisar odslovljen iz službe.

Stavka v Paraná

V mestu Paraná je izbruhnila med delavci tamošnje tobačne tovarne stavka, ker vodstvo ni hotelo delavkam povišati plače za 5 od sto, kakor so zahtevali. V znak solidarnosti so stopili v stavko tudi prodajalci časnikov. Med stavkokazi in stavkajočimi je prišlo do spopadov.

Boj starčka s policijo

V predmestju Concordije je 60-letni Albert Cok začel streljati na policaje in sodniškega slugo, ki so prišli, da ga deložirajo. Ko so moške postavili na tla, imajo opravko z nevarnim človekom, so poklicali pomoč. Prišlo je še več policajev, a starci Albert se ni hotel kar tako vdati. Dobro založen z municijo, je držal policijo v šahu celih dve uri. Končno se je enemu izmed stražnikov posrečilo splezati na teraso sosedne hiše; od tam je ustrelil v starčka ter ga nevarno ranil v glavo. Šele tedaj je bil konec boja. Pripomniti moramo še, da je policiji prišla na pomoč tudi požarna bramba.

Z NAŠEGA POSLANIŠTVA

Kr. poslaništvo prosi vse one rojake, ki bi kaj vedeli o izseljencu Josipu Lahu, rojenem 11. aprila 1902 v Trnovcu, bivša občina Lokvica, sedaj občina Metlika-okolica, naj bi podatke poslali poslaništvu na naslov: Charcas 1705, Buenos Aires. Josif Lah je odpotoval leta 1927 iz Jugoslavije v Argentino. Nastanil se je bil v Córdoba ter dobil službo kondukterja pri tramvaju. Umril je baže leta 1931 za časa štrajka.

NEDELJSKA OTROŠKA PRIREDITEV V "TABORU"

Naši malčki so imeli v nedeljo spet priliko, da pokažemo, kaj znajo. In pri znati je treba, da so se prav... moško odrezali. Nedeljska prireditev je bila lep praznik naše izseljenske mladosti, pri kateri vzbujajo "Tabor" vsak dan več navdušenja za učenje mile materinščine in za nastopanje na odru. Prilika, ki jo pred dobrim letom dni sicer razumeli slovensko govorniki, a so le s težavo spravili kakšno našo besedo z jezika, se sedaj sami oglašajo s svojim: "Dajte tudi nam kakšno vlogo, tudi mi bi radi igrali!"

To je vsekakor razveseljivo. Vprava tako razveseljivo, kakor je hudo žalostno, če otrok ne pozna jezika svojih staršev. Če bo "Tabor" vztrajal v svojih prizadevanjih za vzgojo našega izseljenskega naraščala, kakor ima namen vsajati, bo med našimi malčki vedno manj takšnih paglavčkov, ki jim je materinski jezik "idioma difícil". Jasno pa je, da je dolžnost vseh pametnih staršev, da ta prizadevanja buenosairskega izseljenskega društva vestransko podpirajo.

Sporod nedeljske prireditve je otvorila vrsta deklamacij in prizorov. Irena Jekšćeva je deklamirala "Buči morje ti Jadransko!", Marija Mavčeva "Siromaka", Ljudovika Koradinova "Vesela dan", Tatjana Godinova "Srečanje", Ida Mavčeva "Sam", Vida Gomiščekova "Naša zvezda". Cvetana Humarjeva je zapela "Cigansko siroto" s spremljevanjem gosli; pela je s tako globokim občutkom, da se je celo mnogim moškim gledalcem orosilo oko. Sledil je prizor "Predice", ki so ga izvajale, zbrane okrog kolo, Marija in Ida Mavčeva, Darica in Ljubica Spacapan, Ljudovika in Marica Koradin, Irena Jekšćeva in Cvetana Humarjeva. Prizor je ugajal in prav tako tudi "Rdeči sarafan". Oskar Cesar, katerega je spremljala na klavirju Marija Mavčeva, je igral na gosli "Slovanske bisere". Žela sta obilo aplavza.

Vesela otroška igra "Jeza nad petelinom in keš", ki so jo mlade igralke v kratkem času naučile, je vzbujala mnogo smeha med malimi gledalci. Le nekoliko predolga je bila in se je radi nje spored močno nategnil.

Razdelila so se nato sprejela učenecem šole v Villa Devoto ter se je otvoril tečaj na Paternalu. Sledilo je žrebanje šest hranilnih knjižic, ki jih je daroval Banco Germánico (Avda. L. N. Alem 150) za slovenske šolarčke. Med učenci iz Ville Devoto so bili izžrebani: Irena Jekšćeva, Julijan Gerbec in Ciril Poberaj; med paternalskimi šolarji pa Alojzij in Franc Kodre ter Dragotin Sovdat.

Sledila je prosta zabava, pri kateri je igral orkester "Tabora" in so imeli tudi starejši udeleženci prireditve priliko, da se nekoliko zavrtje in pozabavajo v prijetni domači družbi.

Udeleženci.

PRIPOROČAJTE Novi list!

Restavracija "TRENTO-TRIESTE"

Točna postrežba in nizke cene. Igrišče za kroglo. — Prostori pripravljeni za svatbe. — Domača godba. Rojakom se priporočata

Josip Brišček in Jakob Gjadrinovac

AVELINO DIAZ 1754 — Bs. Aires (Dve kvadri od parka Chacabuco)

ALBERT BELTRAM

priporoča cenj. rojakom svojo trgovino črevljev, šolskih potrebščin in tobakarno. Ima veliko izbero copat in nudi najbolj ugodne cene.

Dto. Alvarez 2288, esq. Trelles

NASA ŠOLA NA PATERNALU

Izseljensko društvo "Tabor" naznaja staršem, da se prične poučevanje slovenskega jezika v šoli na Paternalu (Paz Soldán 4924) v ponedeljek, 25. t. m., točno ob 3. popoldne. Vpisanih je doslej preko 20 otrok. Starši, ki svojih otrok še niso vpisali, imajo vsak dan priliko, da to store v društvenih prostorih "Tabora".

Vodstvo šolskega odseka.

MOHORSKE KNJIGE

Kateri so naročili Mohorske knjige za leto 1935, jih dobe lahko pri g. Francu Laknerju v Banco Germánico (jugoslovanski oddelek), ob nedeljah pa na njegovem domu: Warnes 2215, dep. 2. Vsak naročnik prejme petero knjig, ki so zelo lepe in bodo gotovo vsakega razveselile. Isti gospod sprejema tudi naročnino za mohorske knjige 1936, ki znaša \$ 4.50.

Proti posebnemu doplačilu \$ 2.50 si naročite lahko poučno knjigo "Naši zobje", za isto novo doplačilo Rožencetove "Pravljice", za \$ 4.— Holuschkov roman "Sin dveh očetov" in za novih \$ 3.— Kunčičeve mladinske pesmi "Mlada njiva". Na naročilo brez poravnane naročnine se ni mogoče ozirati.

PUSTNA PRIREDITEV

V soboto, 2. marca zvečer, ob 21.30 priredi "Tabor" v svojih prostorih — Paz Soldán 4924) veliko pustno zabavo. Na oder pojde nad vse smešna Murnikova burka "Bucek v strahu". Bucka igra Bernard Primožič, ki je žel v tej vlogi pred leti že velik uspeh, postopača pa nam poda Gustav Dečman. Kdor pozna tega našega buenosairskega komika ne bo zamudil prilike, da vidi Dečmana na odru, spremenjenega v zapeljivo žensko.

Smeha bo prav gotovo na koše. Drugih točk na sporedu ne bo, ker pač tradicija zahteva, da se mladi svet na pustno soboto poštono napleše. In za to bo dovolj prilike, saj bo "Taborov orkester" igral celo noč do ranega jutra.

Prostori bodo svečano okinčani in razsvetljeni.

Na pustni torek bo istotam vlik Maškeradni ples. Poslovala bo šaljiva pošta, na sporedu pa so tudi cvetlični valčki, obarovanje najlepše maske — itd. — itd.

Prireditvi se bosta vršili ob vsakem vremenu.

K številni udeležbi vljudo vabljenjene rojakinje in spoštovane rojake

ODBOR "TABORA".

HOTEL PENSION VIENA

SANTA FE 1938 BUENOS AIRES U. T. 44 Juncal 5207

Oddajajo se lepe zračne sobe z zdravno in domačo hrano od \$ 2.— dalje.

POSTREŽBA PRIJAZNA

Posamezen obed \$ 0.70

DOBRE ZVEZE NA VSE STRANI Rojakom in rojakinjam se priporoča

E. KRAVANJA

Zobozdravnika

Dra. Dora Samojlovich de Falicov

Dr. Félix Falicov Dentista

Trelles 2534 - Donato Alvarez 2181 U. T. 59 La Paternal 1733

IZ CORDOBE

ZAVEDNIM STARŠEM!

Z zadoščenjem in z nekim ponosom čitam večkrat v "Novem listu" o prireditvah, ki jih od časa do časa imajo naši malčki v Buenos Airesu pod okriljem I. D. "Tabor". In večkrat se vprašam: zakaj bi tudi mi, v Córdoba, ne prirejali sličnih otroških prireditev, ko imamo vendar v naši naselbini lepo število otrok slovenskih staršev?

Vem, da bodo nekateri rekli, da nima smisla učiti otroke našega jezika, drugi pa bodo razlagali, da takšnih prireditev ni treba, ker da otroci ne razumejo materinščine itd., itd.

In resnici na ljubo moram priznati, da znatno število otrok slovenskih staršev v naši naselbini prav slabo ali pa eploh ne razumejo našega jezika. Če bi se pa starši, v prvi vrsti matere, le količkaj zanimali za pravo vzgojo svojih otrok, bi ti malčki vsaj v domačem narečju govorili naš jezik, pa bi s takšnimi otroci ne imeli preveč truda, ko bi jih hoteli naučiti kakšne lepe otroške igrice in tudi naše pesmi.

Če pa hočemo, da se naši otroci nauče čitati in pisati v našem jeziku, je potrebno, da se skrb za učenje ne prepusti samo staršem, marveč se morajo

I. D. "TABOR"

Jutri, v nedeljo, ob 17. uri, prvi redni občni zbor z že objavljenim dnevnim redom.

Nekateri se pritožujejo,

da "Novega lista" ne prejemajo redno posebno zadnje tedne. Te naročnike opozarjamo, da nima naše upravništvo pri tem nobene krivde, ker oddaja redno ob petkih zvečer vse liste na pošto. Vzrok nerednemu dostavljanju je morda v zadnjem času dejstvo, da razpošiljamo že par tednov list po mestu brez ovoja, to pa za enostavnega (čeprav čudnega) razloga, da ovoj ne dobijo. V poslednjih tednih smo jih, pri tekanju od enega do drugega poštnega urada, komaj toliko dobili, da smo list v ovojih razpošiljali v province ter v inozemstvo. In na glavni pošti pravijo, da bo treba imeti še ne koliko potrpljenja.

Onim, ki lista ne prejemajo redno, povemo, da bo v večini slučajev pomagalo, če poštarja opozorijo, da se bodo pritožili. Če tudi to ne bi pomagalo, naj nam pa sporoče, da ukrenemo potrebne korake.

Naročnike in prijatelje, ki nam pišejo, opozarjamo, da morajo na navadno zaprto pismo, tudi če ga oddajo v mestu, prilepiti znamko za \$ 0.10. Če nekajkrat se je namreč dogodilo, da smo morali plačati kazen, ki je znašala vsaki krat najmanj \$ 0.40. — Tarif od \$ 0.05 za pisma v glavnem mestu je bil že pred približno tremi leti (če se prav spominjamo) zvišan na \$ 0.10. Prosimo, da to vpoštevate, ker bomo sicer primorani zavračati nezadostno frankirana pisma.

Upravništvo.

Valerio Godina KONSTRUKTER

zdravstvenih naprav Konstrukcije, popravila in preuredbe vseh vrst

Velika izbira modernega mozaika

U. T. 59 Paternal 1925 12 de OCTUBRE 1906 Bs. Aires

ra v Córdoba takoj osnovati prepošiljni tečaj za slovenski jezik.

D. K. D. "Iskra" bi moralo te tečaj organizirati, saj je edino društvo v naši naselbini, ki se peča s kulturnim delom. Odbor naj bi stopil v stik s starši ter bi se moral resno lotiti dela, da se takšni tečaji ne ustanove, marveč, da se tudi takoj začetka zasigura čim lepši uspeh, katere namen je koristiti našim najmlajšim, pa tudi splošnim interesom naše kolonije.

Če se ne pobrigamo za naše najmlajše, se nam bo izseljenski naraščaj polnoma odtujil, naša sedanja družba pa bodo čez par desetletij izginila.

Moj predlog je: D. K. D. "Iskra" osnuje mladinski odsek. Ker imamo nekaj otrok, ki prilično dobro obvladajo naš jezik, bi jih lahko v kratkem času pripravili za nastop s kakšno primerno igrico. Otroška prireditev bi bila v veselje in ponos ne samo našim malčkom, marveč tudi staršev, v celokupni naši tujakovski skupnosti, vzbudila bi pa tudi polno zanimanje za slovenske tečaje.

Starši! Vaša sveta dolžnost je pomagati se, da se Vaši otroci naučijo našega jezika, naših pradedov, naših mater očetov!

Tovariši! Dolžnost nas vseh, ki zanimamo za naša društva, je, da svojih skromnih močeh pomagamo našo mladino naučiti našega jezika, govora in pisavi, ker le na ta način jo priklenemo nase, na društva in naš narod. S tem, da mladini vemo v nežna srca ljubezen do materinega jezika, zagotovimo tudi življenje organizacijam, v katerih delujemo in za katerih napredek si prizadevamo. Ko naši malčki dorastejo, brhka dekleta in krepke fante, da nam bodo iz srca hvaležni za to, ki smo ga imeli z njimi, ki so naša kri. Takšna mladina bo polna s teber naših ustanov v tujini, tudi hraniteljica naše kulture.

Končujem ta skromni dopis v upanju, da bo našel odmev med starši naših cordobskih naselbin, ne glede na njihovo politična in druga nazor.

Anton Mozetič

TOVARNA MOZAIKOV

Specializirana v vseh vrstah mozaika — Imitacije marmora

TEODOLINDO RODRIGUEZ

Koncesionar portlandskega cementa "SAN MARTIN"

SKLADIŠČE GRADBENEGA MATERIALA

Anasco 2763 U. T. 59-1925 BS. AIRES Postaja Paternal

ROJAKI!

PRI ŽIVCU

v znani restavraciji, boste najboljše postreženi.

ZBIRALIŠČE SLOVENCEV.

Lepi prostori, pripravljeni za svatbe — Prenosišča \$ 0.10

Za obilen obisk se priporoča cenj. rojakom lastnik

EMIL ŽIVKO PATERNAL

Osorio 5085

KROJAČNICA "TRISTINA"

Izdeluje obleke iz prvovrstnega blaga po zmernih cenah. Pridite in prepričajte se! Velike olajšave pri plačevanju.

Franc Meline

Baunes 187 (vagal Paz Soldán) Bs. Aires — U.T. 59 Paternal 1262

Hotel Balcánico

LASTNIK ANGEL VELYANOVSKY

25 DE MAYO 724

BUENOS AIRES

ZDRAVE IN ZRAČNE SOBE ZA POSAMEZNE GOSTE IN ZA DRUŽINE PROVRSTNA POSTEREŽBA IN ZMERNE CENE.

DARUJEM

povečano sliko v barvah za vsakih 6 fotografij, ki stanejo od \$ 3 dalje. Naš atelje je odprt tudi ob nedeljah in praznikih

JUGOSLOVANSKI FOTOGRAFSKI ZAVOD "SAVA"

Sava Jovanović — San Martín 608, Buenos Aires

Z MIRNIM SRCEM SE LAHKO ZATEČETE V

ZASEBNO KLINIKO

Calle Ayacucho 1584 U. T. 41 - 4985 Buenos Aires

V VSAKEM SLUČAJU

KO ČUTITE, DA VAM ZDRAVJE NI V REDU. NAŠLI BOSTE V NAŠI KLINIKI SPECIALIZIRANE ZDRAVNIKE IN NAJMODERNEJŠE ZDRAVSTVENE NAPRAVE

UPRAVITELJ NAŠ ROJAK DR. K. VELJANOVIĆ

NAŠA KLINIKA JE EDINA SLOVANSKA KLINIKA. KI SPREJEMA BOLNIKE V POPOLNO OSKRBO, IN SICER PO JAKO ZMERNIH CENAH. IZVRŠUJEMO TUDI OPERACIJE

POSEBEN ODDELEK ZA VSE ŽENSKES BOLEZNI IN KOZMETIKO

Sprejemamo od 14. do 20. ure.

SLOVENCİ DOMA IN DRUGOD

VESTI IZ DOMOVINE

NAŠA TOBAČNA INDUSTRİJA ZAPOSUJE 200.000 OSEB

V zadnjem času, ko je monopolska uprava preuredila nekatere vrste cigaret in naposled izdala tudi denikotizirane cigarete "Vardar", so uvedli tudi razne preureditve v največji tobačni tovarni v Nišu. Ta tovarna spada med največje obrate svoje stroke v vsej Evropi. Tudi nekatere druge jugoslovanske tobačne tovarne so velika podjetja, zanimivo pa je to, da živi v Jugoslaviji od tobačka preko 200.000 ljudi. Med nje spadajo poleg producentov ter osebe v tobačnih tovarnah in skladiščih tudi prodajalci. Samo malih prodajalcev je v državi preko 40.000. Od osmih tobačnih tovarn, jih izdeluje cigarete: v Nišu, Sarajevu, Ljubljani, Travniku, Mostarju in Banji Luki. Pri vsaki lovarni so velika skladišča gotovih izdelkov, poleg tega pa so še velika monopol-ska skladišča v Beogradu, Zagrebu, Novem Sadu, Smederevu, Bosanskem Brodu, Baru, Sušaku in Skoplju. Cigarete, ki ležijo v skladiščih preko pol leta, se morajo vrniti tobačnim tovarnam v predelavo in se tobak teh cigaret uporablja potem za cigarete nižjih vrst.

USTASKEGA VODJO ARTUKOVIČA IZROČE JUGOSLAVIJI

V zvezi z aretacijami hrvaških teristov po atentatu v Franciji, je bil aretiran tudi znani hrvaški ustaš dr. Andrej Artuković. Ta je pred leti pomagal organizirati puč kmetov v Liki, ki jim je iz Zadra preko planin dobavil orožje. Blizu sto kmetov, ki so se udeležili tistega puča, je bilo pred beograjskim izrednim sodiščem obsojenih na daljše zaporne kazni. Glavni voditelj puča pa so pobegnili v Italijo. Med temi je bil tudi dr. Artuković, ki se je pa pozneje preselil v Francijo. Francoski justični minister je obvestil beograjsko vladu, da ji je dr. Artuković na razpolago in da lahko pošljejo ponj.

NOVI BAN SAVSKE BANOVINE

Za zagrebškega bana je bil imenovan bivši minister dr. Marko Kostrenčič. Kakor znano, je bil prejšnji ban dr. Perović po kraljevi oporoki določen za člana regeniskga sveta ter je bil šele zdaj imenovan njegov naslednik na zagrebški banski upravi.

VELIK ŠKANDAL V LJUBLJANI

Ljubljanska policija je prišla na sled skrajno nečedni aferi, katere glavni "junak" je zobotehnik Ladislav Bevc. Mož je svoj poklic izrabljal na škandalozen način v škodo pacientk, ki so si k njemu hodile popravljati zobe. Omamljal jih je ter jih v omočnem stanju zlorabljal. Njegova perverznost pa je bila tolikšna, da je svojo žrtev v kritičnem položaju slikal s pomočjo aparata, ki se je avtomatski sprožil na pritisk gumba. S slikami je izsiljeval denar iz pacientk, med katerimi so bile poročene ženske pa tudi mladoletne deklice. Žrtve so se bale prijaviti zločinu policiji, dokler ni zadevi prišel na sled neki odvornik, kateremu je njegova uradnica poverila okroglih 20.000 Din. Uradnico je trdo prijel, pa mu je končno priznala, da je denar nosila Bevcu, ki ji je grozil, da bo sicer sliko spravil v promet.

V zvezi s tem škandalom, o katerem so ljubljanski listi dolgo časa zagonetno pisali, je bilo aretiranih še več oseb iz takozvane "boljše družbe". Te osebe so bile v zvezi z Bevcem ter so se udeleževale posebne sorte prireditve, ki jih je on prirejal na svojem domu.

Zadeva je že v rokah sodišča, ki je zasililo že preko 70 prič.

NEČEDNE "SENZACIJE"

V Zagrebu je že več mesecev izhajal list z naslovom "Naše senzacije". Bil je to tako imenovani revolverski list, hlastal je po senzacijah, toda ne po običajnih, ki računajo z instinkti bralcev, ampak po takih, od katerih so si obetali denarne koristi. Priobčevali so napade na posamezne osebe in podjetja, ki so jim očitali take in take zaveze. Po navadi so taka podjetja opozorili vnaprej, češ, imamo članek o vaših početjih, objaviti ga moramo, a če se kako dogovorimo... In podjetje jim je rajši plačalo tisočake, kakor pa da padejo v blatna obrekovanja "Naših senzacij." Redakcija tega lista je bila precej številna, organizacija dobro razpletena. Ti uredniki so se pogosto v pričo strank pogovarjali telefonično s svojimi pajdasi ter v takih pogovorih stalno govorili: Gospod minister, gospod načelnik itd. — s čimer so pač prepričali stranke, da gre tu za redakcijo, ki ima vplivne zveze.

Zaradi vsega tega je list uspeval. Ljudje, željni senzacij in obrekovanj, so list kupovali, podjetniki in trgovci so se odkupovali pred obrekovanjem z denarjem in vse je šlo lepo. Ločili so kaline tudi po drugih mestih. Nazadnje pa je policija posegla vmes in zaprla vse urednike teh "Senzacij" z obtožbo, da so izsiljevali.

Toda nekaj zanima javnost vsekakor še posebej: tisti trgovci in podjetniki, ki so se dali izsiljevati, ki so torej plačevali tisočake, da ne bi bili osramočeni v tem revolverskem listu, so imeli pač resnično grehe na svoji vesti, sicer ne bi tjavendan plačevali odkupnine. Javnost zanima, ali so tudi proti tem trgovcem in podjetnikom uvedle oblasti preiskavo, da se dožene, kakšne so tiste umazane zadeve, ki je zaradi njih marsikateri podjetnik rajši plačal težke tisočake, kakor pa da bi prišle v javnost. Pri izsiljevanju sta zmerom dva krivca: izsiljevalec in tisti, ki se da izsiljevati, ker ima pač grehe na grbi. Toda o tem nam novice iz Zagreba nič ne poročajo.

SLADKOR SE JE POCENIL

Iz Novega Sada poročajo, da je po zakonu o kartelih, bil ob Novem letu likvidiran sladkorni kartel, ki je bil eden izmed najjačjih v Jugoslaviji. Ostala je le še zveza sladkornih tovarn, ki ima namen ščititi stanovske interese. Učinki te izpremembe so se na sladkornem tržišču že pokazali. V vojvodini je tovariška cena sladkorja padla od 4 na 3 in celo na 2,5 Din na kg., v trgovinah na drobno pa na 12 Din za kg. Zaradi visokih cen so tovarne lani prodale samo 6000 vagonov sladkorja, kar je razmeroma zelo malo.

DELOVANJE Z. K. D. V LJUBLJANI

V prvi polovici januarja je imela Zveza kulturnih društev v Ljubljani svoj redni letni občni zbor, na katerem je bil soglasno izvoljen za bodočega predsednika minister dr. Kramer. Občno zborovanje se je vršilo v društveni dvorani v Kazini. Ta organizacija temelji na program nacionalne, šolske, solidaristične prosvete, na polju kulture in državne vzgoje, kakor gospodarske izobrazbe. Namen organizacije je navajati narod in mladino k pojmovanju vseh nacionalnih problemov. — Dvigiviti v narod politično, socialno in gospodarsko zavest in dati mu vero v jugoslovanski razvoj. V tej zvezi je včlanjenih 380 društev, med njimi je 133 ustanovnih in 274 rednih članov. V arhivu ima ZKD 172 iger v 791 izvodih in 23 partitur. Prejetih je bilo v teku lanskega leta 1124 dopisov, odgovorjenih pa 965, a iger je bilo izposojenih 527. V uradu uposljuje dve uradniški moči, slugo in služkinjo. — Seznan predavani daje na razpolago 450 različnih predavanj nacionalne in kulturne vsebine. 50 predavateljev je stalno na razpolago za širjenje prosvete po deželi. Vsega skupaj je bilo lani prirejenih 170 predavanj katerih se je udeležilo nad 20.000 oseb.

KROJAČNICA IN TRGOVINA GORICA

Nudi cenj. rojakom veliko izbero najboljšega blaga po zmer-nih cenah.

Delo in postrežba prvostna.

Priporoča se FRANK LEBAN

Avda. del Campo 1080 U. T. 59-3102 Buenos Aires

Expreso „GORIZIA“

Najstarejše prevozno podjetje za mesto in na vse strani dežele Zmerne cene in solidna postrežba FRANK LOJK

Calle Bompland No. 709 Začetnja pri ul. Dorrego 911, višina Triunvirato 1500 U. T. 54 Darwin 5172 tr. 2094

VESTI S PRIMORSKEGA

Velik požar v Dornbergu.

V noči na 7. januar je v Dornbergu nastal velik in nevaren požar. Ogenj se je najprej pokazal na podstrešju posesnika Jožefa Šinigoja. Ker pa je bila huda burja, se je kmalu vnelo vse poslopje. V kratkem je začela goriti tudi hiša Šinigojevega sosedu Jakoma Jakomina. Vlačani so si prizadevali, da bi ogenj pogasili, a je zaradi burje bil ves njihov trud zaman. Ker so bile ogrožene še druge hiše, so prihiteli na pomoč gasilci iz Gorice. Ti so ogenj ugasili. Toda Šinigoju in Jakominu niso mogli sešiti poslopij. Reveža imata več kot 30.000 lir škode.

Dvoje smrtnih nesreč

Vojni material, ki so ga Avstrijci in Italijani pustili v naših krajih, povzroča še vedno težke nesreče, katerih žrtve so po navadi mladoletni otroci. Kronika beleži spet dvoje smrtnih nesreč.

Pri Gračišču je 13-letni Anton Humar našel v gozdu drobno ročno granato, pa je začel točiti po njej s kamnom. Granata je eksplodirala, strašno razmesarila ubogega fantiča, ki je po težkih mukah kmalu podlegel zadobljenim ranam.

Druga nesreča se je dogodila v Cerovcu. Stanislav Pičulin, 14 let star, doma iz Trnovca, je tudi našel bombo ter se začel z njo igrati. Nevarno orodje je eksplodiralo ter fantiča ubilo.

Kako gospodari fašizem v naših krajih

Na podlagi pisma, ki ga je prejel iz Goriskega, je ljubljansko "Jutro" objavilo daljše poročilo, ki nazorno slika bedo, v katero je fašizem pahnil naše ljudstvo na Primorskem. Poročilo pravi:

Navajeni smo, da prejmemo dan za dnem hujša poročila o gospodarskem položaju naših ljudi v Julijski Krajini. Splošna gospodarska kriza, ki je zajela celo Evropo, ni prizanesla tudi njim, dasi je fašizem obljubljal, da bo s svojimi "epohalnimi" socialnimi in gospodarskimi reformami iztisnil vsvo revščino iz Italije, ki da je pod fašističnimi solncem obsojena na smrt, kakor bacil v bolnem telesu, ki ga neguje večša zdravnikova roka... Naše ljudi ta bacil še vedno razjedal: zaril se je povsod in neusmiljeno razkrajalo našo kmetijo, našo obrt in trgovino. Fašizem ga v Julijski Krajini ni uničil, ampak ga je na škodo naših ljudi še umetno gojil, da bi njih že itak trlo gospodarsko stavbo, ki jo je splošna kriza že popolnoma omajala, še bolj izpodkopal.

Kako rešuje fašizem n. pr. brezposelnost v Julijski Krajini? Tako, da meče naše ljudi še iz tistih služb, ki so jih dosedaj imeli. Pravkar je začel obširno akcijo za zmanjšanje števila brezposelnih: z znižanjem plač, skrajšanjem delovnega urnika, odpravo na dur in podobnimi sredstvi naj lokalne fašistične oblasti pripravijo zasilna mesta brezposelnim. V Julijski Krajini (goriški, tržaški, puljski in reški provinci) bi na ta način, kakor pravijo fašistični listi, moglo priti do dela nekaj tisočev ljudi. Priča-kovali bi zaman, da se bo fašizem ob tej priliki spomnil prav naših nesreč-nežev, ki so jih Italijani iz južnih krajev že skoro na vseh mestih izpodrili, in jih vsaj tem milostnim potom sprejel na delo. Doga je baš narobe. Iz dopisa, ki smo ga prejeli, navajajo dobesedno: "Revsčina po naših vaseh je grozna. Naši ljudje z dežele, ki so prej še našli kakšno delo v Trstu, Trzinu, Gorici in drugod, trkajo povsod zaman. Mestni sindikati, ki bi jim morali izdati dovoljenja za delo, jih zavračajo na domače sindikate, češ, da ne sme nihče delati izven območja lastnega sindikata. Domači sindikat pa sprejema na delo samo italijanske delavce iz južnih krajev, za katere ta omejitve seveda ne velja... Pred dnevi so nam obljubljali, da bodo vsi brezposelni dobili delo, v goriški pokrajini baže okrog 800 ljudi. Vendar so naše delavce tudi to pot pustili na cedilu, kajti sprejeli so na delo spet samo brezposelne z juga. Tako nam fašistični oblasti zapirajo vrata povsod. Naš človek ni vreden, da živi, naš človek naj pogine, ali pa naj se — izseli, če mu tu ni prav. Fašistična ekspanzija proti vzhodu zahteva svoje žrtve in nič čudnega, če smo prve žrtve mi..."

In naši kmetje? Boljše, da Vam o tem ne govorim. Naj se Vam ne zdi prav nič čudno, če nekaj trdni kmetje danes beračijo po gorških ulicah. Fiskalni sistem, ki se je z njim že starodavni Rim ponašal, je našega kmeta zadavil. Goriški Mont (zastavljalnica), ki je zakupnik vseh davkov, napoveduje dražbo za dražbo. Dražbeno postopanje, ki je po italijanskih zakonih sicer tako komplicirano, da se ga privatni upnik niti ne loti, je po izjemnem zakonu zelo enostavno za izterjevalca davkov. Kupcev navadno ni. Hiše in premoženje se prodajajo za sramotno nizke cene. Goriški Mont je v nekaterih krajih prišel poceni do velikih posestev, ki jih upravlja na način kot laški latifundisti: Naš kmet je samo še najemnik na svoji zemlji.

fundisti: Naš kmet je samo še najemnik na svoji zemlji.

Trgovina spi. Naš trgovec ne zmore več bremen, kmet mu ne plača. — V nedeljo (16. 12.) so oznámili po cerkvah ukaz, da morajo vsi, ki imajo v tujih državah denar, javiti do 22. t. m., koliko ga imajo, drugače bodo neprijetnosti. Menda bodo postavili davke tudi na ta denar. V inozemstvo smemo sedaj nesti samo še 2000 lir. Sedaj pravijo, da bodo uradnikom zopet znižali plače. Seveda, fašizem rabi denar, da plača svojo armado, da ga varuje, kajti je vedno več nezadovoljnih, ki pretijo, tako se vsaj sliši. Nekaj mora le biti na stvari, če je te dni fašistično časopisje javno ožigosalo vse skrite nergače in nezadovoljneže — Mnogo se potihno govori o vojni. Gospodarske razmere so že tako obupne, da si jo mnogi želijo — Oddahnili bi se menda vsi in tudi fašistični veljaki, ko bi le mogli vojno kar tako začeti.

Pismo ne potrebuje nadaljnega komentarja.

ZA KRATEK ČAS

Pri veronku

Katehet: "Kako dolgo sta Adam in Eva ostala v raju?"

Učenka: "Do jeseni!"

Katehet: "Kako pa prideš na takšno misel?"

Učenka: "Ker poprej jabolka niso bila zrela!"

Kratko in jadnato

"Dober dan, prijatelj! Imenitno, da te srečam. Ali bi mi lahko posodil sto dolarjev?"

"Prav žal. Nimam pri sebi drugega kakor za tramvaj."

"Pa doma?"

"Hvala, vsi zdravi!"

FOTO "DOCK SUD"

Darujem za vsakih šest slik eno sliko v barvah

MARKO RADALJ

Specialist v modernem slikanju. Facundo Quiroga 1275, Dock Sud

BAR-RESTAVRACIJA "ZEPPELIN"

25 de MAYO 722 U. T. 31-3977 Izvrstna godba od 3. pop. do 1. po polnoči. Odrpote podnevi in ponoči. Pivo iz sodov in v steklenicah. Quilmes chop \$ 0.25 Samo pristna pijača. Menjevanja denarja po vsakovo dnevnem tečaju

ZDRAVNIŠKI KONZULTORIJ Dr. ja Adolfa Pejsohoviča

zdravi

KAPAVICO obeh spolov. Zdravljenje po dr. Rennerjevi koloidalni metodi

SIFILIS — ŽENSKÉ BOLEZNI — REVMAZME

Sprejema vsak dan od 14. do 20. ure, ob nedeljah in praznikih pa od 9. do 12.

AVDA. SAN MARTIN 2417 — BUENOS AIRES

Banco Argentino DE AHORRO Y EDIFICACIONES

Prodaja vozne listke za v Jugoslavijo in Italijo

ter iz teh držav v Južno Ameriko za vse parnike in po najbolj ugodni tržni ceni ter daje v to svrhu hitre in liberalne kredite brez poviška kupne cene. Izvršuje hitro, solidno in varno ter po najbolj ugodnih tečajih.

DENARNA NAKAZILA

Sprejema VLOGE NA HRANILNE KNJIZICE

Vprašajte za pojasnila ustmeno ali pismeno pri banki-prijatelju:

Banco Argentino DE AHORRO Y EDIFICACIONES

CORRIENTES 562 CORRIENTES 562 BUENOS AIRES

Klinika "SLAVIS"

RAVNATELJ: Dr. D. CALDARELLI
UPRAVITELJICA: Dra. R. IVANOVIĆ

Prvi pregled brezplačen

NOTRANJE BOLEZNI

Zdravimo bolezni želodca, črevesja, pljuč, jeter, ledvic, srca, revmo in sploh vse notranje bolezni.

SPOLNE BOLEZNI

Kapavico, sifilis, vnetja in oslabeleto zdravimo po modernem in sigurnem nemškem načinu.

ŽENSKÉ BOLEZNI

Bolezni maternice, jajčnikov, neredno perilo in vse ženske bolezni. Posebna sprejemna soba in poseben ambulatorij za ženske.

Govorimo jugoslovanske

jezike

SAN MARTIN 522, II. nadstr. - U. T. 31-1619

KLINIKA SPECIALISTA ZA JUGOSLOVENE ZDRAVIMO

SIFILIS 606-014. — Moderno zdravljenje BLENORAGIA. — Moderno zdravljenje brez bolečin. — Prostatitis vnetja in spolne bolezni. KRVNE BOLEZNI. Slaba kri — oslabelelost SRCE. Srčne napake — hibe. ŽELODEC. Čreva — kislina — jetra. Želodčne bolezni se zdravijo, vzrok, od kje izvira bolezen, po profesorju Glassner, zdravniku u niverze na Unaju. KOSTNE BOLEZNI. Sušica. REVMAZME in OBISTI. Kila — zbadanje. GRLO, NOS, UHO. Zdravljenje mrzlice. ŽENSKÉ BOLEZNI. Maternica, jajčnik, čiščenje (posebni oddelek) OTROŠKE BOLEZNI. Rakitika — otrpelost. NERVOZA Glavobol. Zarki X — Diatermija — Zarki ultravioletoas LABORATORI ZA KRVNE ANALIZE — Wasserman — Tur — Izpuščaji — lišaj. Lastni sanatoriji z nizkimi čenami — Operacije za vse bolezni: jetra, obisti, želodec, maternica, spolovilo GOVORIMO SLOVENSKO Urnik: od 10. do 12. in od 15. do 21. Ob nedeljah in praznikih od 9. do 12.

Pregled SAMO \$ 3.-

Ob nedeljah dopoldne pregledamo brezplačno vsakega, ki se nam predstavi s tem listom

JARMIENTO 1017 ORDINIRA od 10 do 12 i 14 do 20 SATI

ZA POUK IN ZABAVO

Ne pijte premrzlih pijač!

Poleti kaj radi sežemo po mrzli hladni pijači, ki jo z veliko naglico in elastjo povzujemo. Kako malo se pri tem zavedamo nevarnosti, kateri se izpostavljamo.

Večkrat je pitje premrzlih pijač namreč škodljivo in utegne celo biti smrtonosno. Voda pride v želodec iznenada in s svojo mrzloti kvarno vpliva na krvni obtok.

Zgodovina poroča o raznih smrtnih slučajih, ki jih je pripisovali neprevidnemu pitju v poletnem času: Bizantinski cesar Julijan Odpadnik je umrl vsled ledene pijače, ki jo je nagloma povzli. Aleksander, staroveški makedonski kralj, je pripeljal svojo armado preko puščave do neke reke; pregreti in žejni vojaki so se začeli hlastno nalivati z mrzlo vodo; kmalu jih je pomrlo več, nego bi jih bilo padlo na bojišču. Podobni slučaj so se pripetili tudi v križarskih vojnah; evropski bojevniki so morali prehoditi razbeljene puščave, pri mrzlih studenčih so se napili vode in mnogo jih je na mestu umrlo.

Kako je mogoče, da mrzla voda tako silno škoduje? Želodec je oni del človeškega telesa, ki dela najprijadnejše in najodločnejše: razkosava povzeto jed, izločuje soke, s katerimi pomeša hrano, da jo lahko oddaja črevesu in krvi. Da pa more to vršiti, potrebuje, kakor vsak stroj, veliko množino toplote. To proizvajajo drugi deli telesa, kri pa jo dovaja tudi želodec. Mrzle pijače, zlasti če jih živimo zaporedoma in v veliki množini, jemljejo želodec vso to neobhodno potrebno toploto; želodec postaja malokrvnen radi skrajšanja krvnih žilic, zato ne more več neovirano delovati. Človeka zadene nekaj žledenih mrtvoud, ki ima sledeče posledice: krč v želodec, hude bolečine, občutek smrtni onemoglosti in mrzel pot, včasih želodec sploh ustavi vse delovanje in nastopi smrt.

Iz tega lahko razvidno, kako silno škodljiva in nehygienična je moda, ki predpisuje po obedu sladoled, posebno še po obilni in močni jedi, za katero potrebuje želodec mnogo toplote in močnega krvnega dovajanja. Na drugi strani pa vidimo tudi, kako blagodejno vpliva po jedi topla pijača; zato je pač še najboljša stara navada, naj se pije po kosilu lepo dišeča kava, ki pogreje želodec in s tem pospeši prebavo.

Največ oseb občuti črevesne in želodčne bolečine posebno poleti. Pravijo, da jim pride to od pregretja; a najvažnejši vzrok ni vročina, nego premrzla pijača.

Leto 1825 je bilo izredno vroče poletje in v Parizu so živili nezmerne

množine ledenih jedi in pijač. Pojavilo pa se je toliko in tako težkih bolezni, da so mislili, da je moralo biti nekje zastrupljenje. Več kavarn in slaščičarn, kjer so prodajali sladoled, so ovadili in ustanovili se celo posebno zdravniško komisijo, ki naj bi preiskovala in dognala vir zastrupljanja. Komisija je v več kavarnah natančno preiskala izdelovanje sladoleda, pregledala ves material in način izdelovanja, a vse je bilo v redu in nikjer nič nehygieničnega. Napravili so sladoled v prisotnosti te komisije, potem določili, da se sme prodajati samo tak izdelek, ki so ga pripravili pod nadzorstvom policijskega komisarja. Gostje so kar drveli v take lokale, prepričani, da je ta sladoled neškodljiv. Pa vendar niso boleznih ponesle. Najbolj hygienično narejen sladoled ima v sebi strup, to je mrzota sama na sebi!

Še bolj nevarna pa je ledena jed ali pijača, kadar se notranjemu mrzlu pridruži še zunanje ohlajenje. Tako pišejo, da je francoski kralj Ludovik X. umrl, ko je, pregret v neki igri, šel počivat v mrzlo klet in pil obenem par kozarec mrzle vode!

Na drugi strani pa zopet ne moremo zanikati, kako nas poživijo kozarec hladne studenčnice ali mrzlo pivo ali malinovec z ledom. A vsekakor si moramo zapomniti kot temeljno pravilo: med jedjo in takoj po jedi se ne sme piti premrzle pijače v veliki meri, istotako ne na tešče in še manj, kadar smo polni in se ustavimo, da počivamo.

ČE SE HOČES ODVADITI KAJENJA

Zanimivo metodo priporoča dunajski zdravnik dr. Robitsek, kako se lahko brez muke odvašiš kajenja. Po njegovi trditvi se je ta metoda že v več primerih imenitno obnesla.

Kdor želi iz kakršnegakoli vzroka opustiti lepo navado kajenja, naj vsekakor preizkusi Robitsekovo metodo, ker je tako lahka in preprosta, da bi bil res smrtni greh, če ji jo zamudijo. In kar je glavno, ne stane niti počenega groša, še energije zanj ni treba bog ve kaj, skoraj nič.

Robitsek trdi namreč, da si preženeš željo po kajenju s posebno dihalno gimnastiko. Kadar te prime želja po kajenju, ponovi samo štirikrat ali petkrat tole vajo: vdihaj zrak kolikor mogoče globoko in zadržaj dih štiri sekunde. Potem spet energično izdehni in do prihodnjega kolikor mogoče globoko vdihaj nekoliko počakaj. Tako stori štirikrat ali petkrat... in poželenje po kajenju te bo minilo.

Dr. Robitsek si razlaga učinkovitost te metode s tem, da se pri takšnem vdihavanju in izdihavanju kri prenasiči z ogljikovo kislino. S tem

se pa dožene ravno isto, kakor s kajenjem smotke. Kdor namreč kadil, prav tako prenasiči kri z ogljikovo kislino. Zato diha površneje, hlastneje in dela daljše dihalne presledke. Toda ravno to prenasičenje z ogljikovo kislino daje kadilcu oni značilni občutek kajenja, ki ga je tako vajen. Nu, dr. Robitsek misli, da si človek ta občutek lahko privoščil tudi brez smotke, če dela njegove dihalne vaje.

Po navedbah dunajskega zdravnika vas bo na ta način že v 48 urah zanesljivo minilo poželenje po tobaku. V prvih dneh je dobro, če si učinek še podkrepite z več majhnimi vmesnimi južinami; priporočljive so zlasti suhe slane in kisle jedi.

ŽENSKI KOTIČEK

KAJ MORA GOSPODINJA VEDETI O MESU?

Kadar kupujemo živeč, moramo gle dati pred vsem na dobro kakovost, manj na ceno. Cenenost blaga nas ne sme premotiti.

Posebno pri govedini je kakovost zelo važna. Prvotinska govedina je ne samo sočnejša in boljše, temveč jo je treba tudi manj časa kuhati. Dobro govedino spoznamo po živih rdečih barvi. Prva mesa pitnega goveda je marmorirano, to je, prepleteno z belimi vlakni. Če je barva mesa preveč kričevje rdeča, smemo biti prepričani, da meso ni od zaklane živine temveč od poginile. Bledo svetlo goveje meso je dokaz, da je bila živina malokrvna; takšno meso ne da krepke juhe in tudi sicer ni priporočljivo. Dobro in zdravo meso se le malo skuha, slabo se pa skrči in postane lahko. Tolšča na zdravi govedini je trda in bela, pri bolni pa rumenkasta in žilčasta (zdrizasta).

Če je telečje meso sveže, mora imeti prirodno rožnato barvo. Ako dolgo leži, postane sivkasto; posebno kotleti in drugi kosci s kostmi se poleti hitro pokvari.

Dobra in zdrava svinjetina ne sme biti zdrizasta, temveč nežnovlaknata in trda. Pri svinjetini od starejše živali boste opazili med kožo in maslo višnjevkasto marog. Prav tako kakor dobra tetina mora biti tudi svinjetina finovlaknata in rožnate barve. Dobra govedina je pa nekoliko temnejša. Meso mladega prašiča je manj sočnato kakor od odrasle živali; le-ta ima tudi bolj rdečkasto barvo.

Zajci pridejo na trg dostikrat že odrasli; zato je pri njih težko dognati starost. Bolje je, če kupiš zajca neodrtega. Mlad zajčje meso je boljše od starejšega. Mladega zajca spoznaš po beli pegi na čelu in črnih krempljih (pri starejših so sivi). Kožuh je pri starejši živali rdečkastorjav. Zajčji meso je okusnejše od zajčje

Filmska zvezda Pavlina Godard se misli poročiti s slavnim komikom Chaplinom

ga. Samica razločiš od samca že od daleč po tem, da ima širši život in večjo glavo od samca. Posebno moramo pri nakupu zajca gledati na kožuh; pri zdravem zajcu se sveti, pri bolnem je brez leska in moten.

Mladu perutnino spoznamo po tehle znakih: meso je mehkejše, prsna kost se laže zlomi kakor pri starejši živali, dalje je pri mladem piščancu kljun siljast in greben kričevje rdeč. Perje je pri mladi kurti mastnejše kakor pri starejši in ni tako močno zasidrano v meso kakor pri stari.

MLADE RACE IN GOSI SPOZNAŠ TUDI PO TEM, DA IMAJO MEHEK KLJUN IN DA PLAVNO MRENICO LAHKO BREZ ODPIRA RAZ TRGAŠ. NOGE SO TAKO PRI RACAH KAKOR PRI GOSIH SVETLO RUMENE.

Preden perutnino pečesh, naj vsaj dvajset ur vije zaklana in oskuhljena v jedlini shrambi (poleti na ledu). Perutnina je posebno mehka in okusna, če nekaj dni leži.

Pri ribah je najbolje, če jih kupiš žive (razen morskih, seveda). Mrtva riba, ki se v mrzli vodi potopi, je popolnoma neoporečna, riba, ki plava na vrhu, pa ni več užitna. Oči ubite ribe ne smejo biti upadle, škрге ne posušene in ne brez barve, temveč živo rdeče.

Morska riba je posebno priljubljena zato, ker je poceni. Če jo položimo v okusno vodo ali v mleko, ali pa če jo poskropimo s citronovim sokom ali vinom, izgubi svoj malce težji duh.

KROJAČNICA

P. CAPUDER
se priporoča cenjenim rojakom

Buenos Aires, Billinghamst 271 apt. 2
(višina ulice Cangallo 3500)

KROJAČNICA

LEOPOLD UŠAJ

Vam nudi najboljšo postrežbo. Na izbero imate vsakovrstno blago.

Zmerne cene.

Diplomirana Krojačnica

GARMENDIA 4973 — PATERNAL

(Pol kvadre od postaje)

SLOVENSKA GOSTILNA

CALLE TRELLES 1167

U. T. 59-2382

Vsako nedeljo domača zabava

Svira izvrsten kvartet

ZBIRALIŠČE NAŠIH ROJAKOV OBŠIRNI PROSTORI
TER IGRALIŠČA ZA KROGLE IN KEGLJE

Domača - postrežba - Zmerne cene

- Vsak rojak je dobrodošel -

MALI OGLASI

KROJAČNICA IN TRGOVINA

raznovrstnega blaga se priporoča
SEBASTIAN MOZETIČ

Osorio 5025 — Paternal
SLAMNIKI OD \$ 1.95 DALJE

ŠIVILJA - MODISTKA

izdeluje fine in navadne obleke po
najnovejši modi in zmernih cenah
Anica B. Dolšček

Calle Nueva York 3766 (blizu postaje
V. Devoto) UT. 50-0944

ROJAKOM V VILLA DEVOTO

se priporoča slovenski mlekar
JOSIP BREZAVŠČEK

Raznaša sveže in pristno mleko na
dom. Točna in vestna postrežba.
Pje. Nene 1973 — Villa Devoto.

DR. MIGUEL F. VAQUER

Zdravnik bolnišnice Rawson in Sala-
Lerry. — Clinica General de Niños.
Tinogasta 5744 UT. Liniers 548

Dobrodošč 'Restaurant y cerverceria'
na najbolj prometni točki Dock Suda
(nasproti elektrarne CHADE) prodam,
ker prevzamem drugo podjetje, samo za
\$ 1.250. Zasluzek dober in se o tem
lahko interesent prebrča. — Facundo
Quiroga 1599, DOCK SUD.

KROJAČ, diplomiran v Bs. Airesu.
Vam napravi obleko po najmodnejšem
kroju in po najnižji ceni. Rojake
se priporoča: JOSIP FAGANEL
Solis 1235 (blizu trga Constitución).

PREKOMORSKA POŠTA

Iz Evrope dospejo
24. Massilia in C. San Agustín
25. Mendoza.

V marcu:
1. Cte. Grande, And. Star, Jamaïque
in La Coruna
4. Pssa. Giovanna

Proti Evropi odplovejo
V marcu:
1. Gral. Artigas, Mendoza, C. Quilates
6. Mte. Pascoal.

VREDNOST DENARJA

100 dinarjev	9.00
100 lir	33.00
100 mark	156.00
1 funt št.	19.00
100 fr. frankov	25.00
100 dolarjev	390.00

POZOR!

Slov. babica dip. v Pragi in Bs. Airesu
specializirana v porodniških in vseh
ženskih boleznih s 25 letno prakso
priporoča slov. ženskam, ki se čutijo
bolne. — Prvi pregled brezplačen.
Sprejema od 7—21 in ob nedeljah od
8—20 ure. Sprejema tudi porodnice
oskrbu.

FILOMENA BENEŠ-BILKOVA

LIMA 1217 U. T. 23—3385

KRIŽI IN TEŽAVE

Dr. Leon Brunčič
(Nadaljevanje)

Brezja in Lurda ter škupulirje z molki in molitveniki. Zgoraj na cesti je lastnik 'največjega svetovnega panoptika' vabil od vseh čudes že itak razpaljeno 'slavno' občinstvo, naj si ogleda pri njem damo z ribjim truplom, edina prava siamska dvojčka, nadalje prvo pristno indijsko čarovnico na evropskih tleh. Nad vsem tem pa se je zibalo potrkovanje zvonov ter petje iz natrpano polne cerkve. Zdaj pa zdaj so prišli iz nje kako onesveščeno starko ali mladenko ter jo škropili z blagoslovljeno vodo, dokler ni prišla k zavesti.

Tudi Rezika je bila med romarji. Ko je opravila svojo pobožnost, se je skozi gnečo podala na prosto. Niti sliti tla ni, da ji sledi Tone, ki je tudi v cerkvi ves čas stal v njeni neposredni bližini.

Pred šotorom emicijarja in lecterja je nehote obstala, kakor lani in kakor lani je nenadoma pristopil k njej tudi letos Tone in jo pozdravil.

„Čul sem že, da pri vas strši“, je začel govoriti. „Pa se počutite kljub temu prav dobro. Ni res?“

„Ne morem se baš pritožiti“, se je zasmejala Rezika. „Ko je strah odšel, sem izvrstno spala. Vi tudi? Ste bili kaj pri spovedi?“

„Imam čisto vest, gospodična Rezika. Pač pa sem videl pet, šest drugih fantov, kako so skesano zapuščali spovednico. Strah ob polnoči je več zalegal kakor dva misijona. Čestitam.“

„Pa vendar ne mislite, da sem bila jaz ono misijonsko strašilo? Slabo mi dvorite, Grabnar!“

„Tudi najljepša mladenka se v borbi za svojo čast lahko našemi.“

Tako in podobno sta se šalila Rezika in Tone. Reziko je veselilo, da njen spremljevalec ni spadal med one, ki so se verovali v strahove, in da si je brez vsakega njenega pojasnila sam raztolmačil potek nočnega dogodka. Tonetu spet je silno prišlo, da je dekle, katero je na tihem oboževal, skromno zatajujoče svojo ljubezen, na tako nedvomen način naglala ne dobro došlo vasovalec.

„Kaj pa odpusti, gospodična?“ je vprašal, ko sta slučajno obstala pred prodajalcem. Ne da bi čakal na njen odgovor, je izbral lep molitvenik ter ga ji podaril. „Pri nas je pač taka navada“, je pripomnil kakor v opravičilo. Lahka rdečica je obšla Rezikin obraz pri pogledu na darilo.

„Pa smem to sprejeti?“ je omahovala. „Že od lani sem vaša dolžnica in ne vem, kako naj vas odškodujem.“

„Tudi za to bo prišel pravi čas“, se je nasmehnil Tone, se kratko poslovil in izginil v gneči.

Reziki je bilo čudno pri sreči, ko se je spomnila, da je tudi lani rekel Tone približno iste besede. Kmalu je srečala nekaj tovarišic, s katerimi je

šli obedovat v gostilno onstran potočka, kjer je bila popoldne veselica s plesom.

Rezike danes ni prav veselilo iti na plesišče. Najraje bi bila tiho in neopaženo izginila iz tega trušča ter se vrnila domov. Tovarišice so jo le s težavo prepovile, da je šla z njimi.

Pri Ajholcerju se je že zbirala mladina. V gručah in po parih so sedeli kmečki fantje in dekleta, večinoma s Pohorja, pa tudi nekaj učiteljev, logarjev in drugih uradnikov je bilo vmes. Zadnjim se je pridružila Rezika in njene tovarišice. Godci so že ubirali svoja godala in marsikakega kmetja in kmetico, ki baš nista bila več v letih nerodnih, je srhela peta in ju je noga nehote zanesla v mnogo obetajoče Ajholcerjeve prostore.

Ti so bili sicer sami na sebi prav malo obsejni, toda zunanjo so postavili dolge mize iz surovih desk, postavili pred nje klopi, tam v sredi pa zgradili z zelenjem okrašen lesen oder, kjer so se imeli sukati plesa željni pari.

Družba pri uradniškem omizju se je kmalu razgrela in postala živahna. Zlasti Ferdo, mlad inženir pri stavbi dravske železnice, je zljil šale, da so kar iskre švigale. Njegovi dolgi črni lasje so pri tem valovili kakor grive divjega zrebca in njegove kakor oglje črne oči so se bliskale. Vsak stavek, da skoro vsako besedo je spremljal s primerno kretnjo.

Pravkar je razlagal, s kakšnim strahom se je danes zjutraj podajal prvič na to božjo pot semkaj v Puščavo.

„Pa kaj bi baš Puščava bila tako nevarna?“ je hotela vedeti Rezika.

„Oprostite, gospodična, ampak vidite, da ne veste, odkod pride beseda Puščava?“

„To vendar ni težko uganiti! Od pust, puščoba, pušča. Svoje dni je bil tu vsekakor zelo pust kraj.“

„Kaj še! Temu kraju se pravi zato Puščava, ker tukaj romarjem žep pušča. In zato sem se tako bal.“

Gromski smeh je sledil tem besedam.

„Moje zle slutnje me niso varale“, je Ferdo nadaljeval. „Povem vam, da me je ta pot iz Sevnice kjer stanujem, kakor je tudi kratka in nedolga, stala skoro življenje.“

„Ni mogoče“, so vztrikale članice omizja, pa tudi moški tovariši so majali z glavo. Še premalo so ga poznali in ker je ubral obraz pri tem v skrajno resno gube, so bili vsi prepričani, da se mu je res pripetilo kaj zlega.

„Ali ste padli v Dravo? Ali vas je vlak povozil?“ je sočutno vpraševala Minka Jerajeva iz Brezna.

„Kakor gospodi znano, oskrbuje pro metno zvezo med obema bregovoma Drave v Fali brod. Tudi jaz sem se ga moral poslužiti, če sem hotel videti Puščavo. Ko stojim tako v čolnu, nesirpno čakajoč, da skočim na breg, naglo prestopim, čoln se zaziblje in jaz, da ne bi padel v vodo, se primem za železno vrv in zakričim. Kakor da je stotisoč milijard električnih isker sinilo v mene, tako me je streslo. Žičko spustiti in v ogromnem loku na breg skočiti, je bilo eno. Boste videli,

da bo na tem mestu stala kdaj še elektrarna.“

Spet je zavladala splošna veselost, še bolj pa so se smejali, ko jim je pojasnil vzrok svojega elektriziranja.

„Čisto enostavno“, je krilil Ferdo. „Ponoči je bil hud vihar, kakor veste. Ta je baš nad brodom potrgal par ob železničnih brzojavnih žic ter jih pometal na vodilno vrv broda. Cela ljubavna brzojavka mi je obtičala v krvi, ker ni mogla po žici naprej do pravega naslovljenca.“

„Pa čutite še kakšne posledice te nezgode?“ se je boječe zanimala Jerajeva.

„In še kakšne!“ je odvrnil. Zaljubljen bil bi se kar na mestu. Potrebujem samo partnerico. Smeru prositi?“

Godba je bila namreč v tem zaigrala očarujoči valček in Ferdo se je obrnil od Rezike s prošnjo za ples.

Kakor zagradi v polju vihar drhtečo svetlico na polju ter se kot pijan zasuje v kolobarju okrog nje, tako je zavil Ferdo Reziko po raskovih tleh Ajholcerjevega plesišča da ji je kar sapa zastajala. Vedno tesneje jo je privlačil in prižemal k sebi. Vroči dih iz njegovih ust ji je razpaljeval lica in žgoči bliiski iz njegovih oči so jo omamljali.

„Gospodična, kako dražestna ste“, ji je šepetal. „Niti sanjalo se mi ni, da raste tu v Puščavi tako rajski cvet.“

In ko so utihnili zvoki valčka, jo je povabil, da bi šla nekoliko na sveži zrak. Preveč diši tu po gnoju in živini“, je dejal, ter jo prijel pod pazdu-

ho. Kakor v omotici mu je sledila.

Prispevši na grič, kjer stoji kapelica sv. Ane, sta obstala in gledala dol na to pestro sliko romarskega taborišča. Kako se je še vedno gnetlo in pretilo. Potniki iz oddaljenih krajev so polagoma zapuščali ta sveti kraj.

Ferdo je stegnil roko, pokazal na to človeško mravljišče v dolini in rekel: „Glejte, gospodična, ali ni to čudovito! Na stotine jih je, ki se gnetejo krog tega slavnega svetlišča, vsi bogaboječ in verni. Ali ste že kdaj videli, da bi narod drugin ciljem sledil z enako vnemo?“

Prijel jo je za roko in nadaljeval: „Dovolite, da se nekoliko podrobneje razgovorim z vami. Zibelka mi je klela blizu Trsta, tik ob morju. Odkar se spominjam, sem imel pred očmi nedogledno vodno planoto Jadra.“

Za menoj sivi Kras, pred menoj Adrija, nad vsem tem pa nebo, kakor rjaba oko čisto južno nebo z večno toplino solncem. Ljudje vročevrni, polni ljubezni in življenja! Ali je čudež, da sem zrasel z onim svetom tam doli, če mi je prešel ta v kri in meso?“

Ko mi je bilo 15 let, so očeta, višjega železniškega uradnika prestavili v Maribor. Otroci z materjo smo mu seveda sledili. Po dokončanih študijah sem dobil službo pri skoraj že dograjeni železnici, ki jo spajala Maribor s Celovcem. Gospodična, ali si morete le približno predstavljati, kako težko nam je bilo slovo od našega solnčnega juga? In sedaj sem že skoro leto dni v Sevnici, odkoder hojim nadzorovati delo na progi.